

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/12/2019
Identifikačné číslo spisu: 4216201150
Dátum vydania rozhodnutia: 23.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4216201150.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: WM Consulting & Communication, s. r. o., so sídlom Žilinská cesta 130, 921 01 Piešťany, IČO: 34 127 798, zastúpeného advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri s.r.o., so sídlom Žilinská cesta 130, 921 01 Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovanému v 2. rade: Peter Marták, nar. 14. mája 1959, bytom Športová 2071/38, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, zastúpený JUDr. Šimonom Cibulkom, advokátom, so sídlom Hodžova 53, 911 01 Trenčín, IČO: 42 373 646, o zaplatenie 15 868,20 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 4Cb/7/2016, o dovolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. mája 2018 č. k. 15Cob/102/2017-257, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 10. mája 2018, č. k. 15Cob/102/2017-257 zrušuje a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 14. decembra 2016, č. k. 4Cb/7/2016-188 žalobe žalobcu vyhovel a uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu v sumu vo výške 15 868,20 eur, ako aj 14,90 % ročný úrok z omeškania zo sumy 13 146,13 eur od 26. septembra 2014 do zaplatenia, ako aj 10 % ročný úrok z omeškania zo sumy 13 146,13 eur od 26. septembra 2014 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Vo výroku II. okresný súd konanie proti žalovanému v 1. rade zastavil a vo výroku III. uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi 100 % náhrady trov konania.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že zmluva o povolenom prečerpaní č. 0275032087/1/1 (ďalej len „zmluva o povolenom prečerpaní“) uzatvorená podľa § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“) a dohoda o pristúpení k záväzku zo dňa 24. apríla 2009 (ďalej len „dohoda o pristúpení“), na základe ktorej sa žalobca v konaní domáha zaplatenia predmetnej pohľadávky, nespĺňa definíciu spotrebiteľskej zmluvy, resp. spotrebiteľského úveru, ale v čase jej uzatvorenia išlo charakterovo o zmluvu o úvere. Okresný súd svoj záver odôvodnil nasledovným: právny predchodca žalobcu (Slovenská sporiteľňa, a. s.) poskytol povolené prečerpanie žalovanému v 1. rade ako podnikateľovi a žalovaný v 2. rade ako

pristupujúci dlžník pristúpil k záväzku žalovaného v 1. rade splatiť pohľadávku tak ako to vyplýva z predmetnej zmluvy. Žalovaný v 2. rade sa tak stal ďalším dlžníkom zo zmluvy o povolenom prečerpaní a dohody o pristúpení popri žalovanom v 1. rade. Obaja žalovaní sa zaviazali splatiť pohľadávku a plniť ďalšie záväzky podľa zmluvy o povolenom prečerpaní spoločne a nerozdielne. K námietke premlčania žalovaného v 2. rade okresný súd uviedol, že jeho námietka s poukazom na charakter sporu nemá oporu v právnom posúdení veci. V posudzovanej veci je podľa názoru okresného súdu potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní a nie ustanovenia Občianskeho zákonníka, nakoľko je nepochybné, že posudzovaný právny vzťah bol založený zmluvou o úvere podľa ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka. V súvislosti s postúpením pohľadávky Slovenskej sporiteľne, a. s., voči žalovaným Zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1352/2014/CE zo dňa 25. septembra 2014 na žalobcu súd prvej inštancie skúmal aktívnu legitimáciu žalobcu v spore. Okresný súd z výziev právneho predchodcu žalobcu (výzva zo dňa 15. júna 2010 bola predložená súdu, č. l. 94 spisu) z dôvodu omeškania žalovaných má za preukázané, že právny predchodca žalobcu splnil všetky povinnosti pred postúpením pohľadávky a dodržal zákonný postup podľa § 92 ods. 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“), došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, ako aj príslušenstva a preto žalobca má aktívnu legitimáciu v spore. Súčasťou zmluvy o povolenom prečerpaní a dohody o pristúpení boli aj všeobecné obchodné podmienky (ďalej len „VOP“). Okresný súd prisvedčil tvrdeniu žalobcu, že podľa bodu 19.16. VOP klient súhlasí s tým, že banka je oprávnená kedykoľvek postúpiť na tretiu osobu akékoľvek svoje pohľadávky voči klientovi a je teda zrejme, že podpisom zmluvy o povolenom prečerpaní a dohody o pristúpení, ktorej súčasťou boli aj VOP prejavil svoj súhlas s postúpením pohľadávky na žalobcu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že právny predchodca žalobcu by postupoval v súlade s ustanovením § 89 ods. 1 a § 92 ods. 8 zákona o bankách aj v prípade, ak by žalovaným nezasielal výzvy pred postúpením pohľadávky, nakoľko v zmluve si so žalovanými upravil práva a povinnosti odchyľne od ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktoré má dispozitívnu povahu. Vo vzťahu k omeškaniu žalovaného v 2. rade súd prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený úrok z omeškania bol žalobcom vyčíslený v súlade s citovaným zákonným ustanovením (§ 369 ods. 1 Obchodného zákonníka) a žaloba bola podaná aj v tejto časti úrokov z omeškania dôvodne. Záverom okresný súd uviedol, že nakoľko došlo k zániku žalovaného v 1. rade bez likvidácie a zároveň žalovaný v 1. rade nemá právneho nástupcu nemal inú možnosť ako konanie voči žalovanému v 1. rade zastaviť podľa § 64 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“).

3. O odvolaní žalovaného v 2. rade rozhodol Krajský súd v Nitra (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 10. mája 2018, č. k. 15Cob/102/2017-257, tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalobcovi voči žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 C. s. p. konštatoval vecnú správnosť napadnutého rozsudku a s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia uvedenými v písomnom vyhotovení rozsudku bez toho, aby ich opakovane. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že žalovaný v 2. rade síce pristúpil k záväzku žalovaného v 1. rade ako fyzická osoba podľa § 553 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), ale nie ako spotrebiteľ, ktorý by na základe uzavretej zmluvy prijal nejaké plnenie. Pristúpením žalovaného v 2. rade k záväzku nedošlo k zmene právneho vzťahu medzi veriteľom a pôvodným dlžníkom (žalovaným v 1. rade) a ani k vzniku nového právneho vzťahu, ale len k pristúpení k už existujúcemu záväzku, ktorý je výlučne obchodnoprávnym vzťahom. Odvolací súd poznamenal, že aplikácia trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka je vzhľadom na charakter sporu vylúčená. V závere rozhodnutia skonštatoval, že nakoľko žalovaný v 2. rade záväzok vyplývajúci zo zmluvy o povolenom prečerpaní a dohody o pristúpení ani len sčasti nesplnil, súdu prvej inštancie postupoval správne, keď ho na zaplatenie dlžnej pohľadávky spolu v príslušenstvom po zániku žalovaného v 1. rade bez právneho zástupcu zaviazal.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný v 2. rade dňa 22. októbra 2018 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na

ďalšie konanie. Prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a zároveň aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

6. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. videl dovolateľ vo vyriešení právnej otázky doposiaľ dovolacím súdom neriešenej, a to: či na žalovaného v 2. rade, ktorý ako spotrebiteľ - fyzická osoba - nepodnikateľ pristúpil k záväzku, ktorý predstavuje absolútny obchod medzi právnym predchodcom žalobcu (aktuálne žalobcom) a žalovaným v 1. rade, sa pri posudzovaní dĺžky premlčacej doby vzťahuje právny režim Občianskeho zákonníka alebo právny režim Obchodného zákonníka.

7. Dovolateľ v dovolacej argumentácii uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že žalovaný v 2. rade nepristúpil k záväzku ako spotrebiteľ a podľa jeho názoru odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Podľa dovolateľa je potrebné posúdiť vzťah medzi žalobcom (kde právny predchodca žalobcu vystupuje ako dodávateľ, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti) a žalovaným v 2. rade (kde spotrebiteľ pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti) ako spotrebiteľský vzťah v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v 2. rade vyjadril názor, že spotrebiteľský charakter vo vzťahu žalobca - žalovaný v 2. rade zmluva ako dvojstranný právny úkon nestráca ani vtedy, keď je uzavretá v zmysle Obchodného zákonníka, pričom sa v zmysle ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

8. V súvislosti so zachovávaním princípu právnej istoty upraveným v čl. 2 ods. 2 C. s. p. dovolateľ poukázal na rozsudok Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 4Cb/154/2015 z 10. novembra 2016 uvedený aj v odvolaní, kde sa jednalo o takmer totožnú vec avšak Krajský súd v Nitre v napadnutom rozhodnutí zaujal iný právny názor bez toho, aby aspoň čiastočne odôvodnil, prečo rozhodol inak ako iný súd v skutkovo a právne podobnom prípade, na ktorý poukázal žalovaný v 2. rade. Dovolateľ v dovolaní zdôraznil, že žalovaný v 2. rade pri podpise zmluvy nevystupoval ako konateľ žalovaného v 1. rade, ale ako fyzická osoba, občan - nepodnikateľ, pričom podľa jeho tvrdenia banka striktno vyžadovala od žalovaného v 1. rade, ktorého bol žalovaný v 2. rade v tom čase konateľ, aby na zabezpečenie záväzku pristúpila k zmluve tiež fyzická osoba ručiaca celým svojím majetkom, a ktorá nekoná v rámci svojej podnikateľskej činnosti - teda je spotrebiteľom. Tvrdil, že žalovaný v 2. rade sa o povinnosti pristúpiť k zmluve o povolenom prečerpaní, z ktorej si žalobca odvodzuje svoj nárok na zaplatenie žalovanej sumy dozvedel až tesne pred uzatvorením samotnej dohody, ktorá bola zakomponovaná priamo v zmluve o povolenom prečerpaní. Toto zmluvné dojednanie nie je možné chápať ako individuálne dojednané zmluvné ustanovenie, pretože žalovaný v 2. rade ako spotrebiteľ nemohol ovplyvniť obsah zmluvy, naopak v prípade nepristúpenia na túto podmienku by žalovanému v 1. rade hrozila zmluvná pokuta, ktorá vyplývala z už uzatvorených kontraktov s tretími osobami. V tomto smere dovolateľ poukázal na smernicu č. 93/13/EHS, ktorá považuje za spotrebiteľskú zmluvu takú zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah. Poukázal tiež ustanovenia § 53 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka, kde sú upravené neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, pričom rozlišuje, či boli individuálne dohodnuté, alebo nie.

9. Dovolateľ nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu videl v tom, keď vyslovil, že vznik spoludlžníctva žalovaného v 2. rade popri žalovanom v 1. rade automaticky predurčuje jeho vstup v celom rozsahu do právneho režimu založený medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade, teda podľa ustanovení Obchodného zákonníka a teda vylučuje jeho postavenie spotrebiteľa vylučujúc tak automaticky režim Občianskeho zákonníka týkajúci sa premlčania.

10. Vo vzťahu k prvej právnej otázke posúdenia premlčania dovolateľ uviedol, že v prípade dlhu z úveru sa má podľa jeho názoru použiť úprava podľa Občianskeho zákonníka v zásade vždy, ak sa týka účastníka, ktorý je spotrebiteľ. V tejto súvislosti žalovaný v 2. rade poukázal potrebu aplikácie ustanovení § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v 2. rade nesúhlasí s uvedenými právnymi závermi odvolacieho súdu a je názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec a dospel

k nesprávnym právnym záverom. Rozhodnutie krajského súdu považuje za arbitrárne a záver, že pristúpením k záväzku fyzická osoba nekonajúca v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti automaticky spadá pod režim Obchodného zákonníka je podľa jeho názoru nesprávny. Záverom dovolateľ uviedol, že podľa jeho názoru mal krajský súd premlčanie uplatnenej pohľadávky posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a zohľadniť trojročnú premlčaciu lehotu, v dôsledku čoho mal nárok žalobcu považovať za premlčaný.

11. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. videl dovolateľ v tom, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky týkajúcej sa aktívnej vecnej legitímácie žalobcu s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávky a jej súlad s § 92 ods. 8 zákona o bankách v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka, pričom odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. K predmetnej právnej otázke Najvyšší súd vyslovil stanovisko v rozsudku zo dňa 28. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/26/2017, z ktorého podľa dovolateľa vyplýva, že § 92 ods. 8 zákona o bankách je kogentným ustanovením, ktoré musí banka (právny predchodca žalobcu) rešpektovať, aby mohla platne postúpiť pohľadávku na iný subjekt. Ak tak nespraví, takého postúpenie je neplatné. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky bez schopnosti žalobcu riadne preukázať splnenie podmienky postúpenia reprezentovanej preukázateľne zaslanou a riadne doručenou písomnou výzvou banky pred postúpením spôsobila nedostatok prechodu žalobou uplatneného práva na žalobcu a teda i nedostatok jeho aktívnej vecnej legitímácie. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa zaoberal nedostatočne s námietkou žalovaného v 2. rade o povinnosti žalobcu uniesť dôkazné bremeno v súvislosti s doložením dokladu o doručení výzvy žalovaným v súlade s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách. Uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu o dispozitívnej povahe uvedeného ustanovenia zákona o bankách, naopak je názoru, že § 92 ods. 8 zákona o bankách je kogentným ustanovením, od ktorého sa nemožno odchyliť na základe VOP. Dovolateľ uviedol, že žalobca v konaní nepredložil akýkoľvek relevantný dôkaz o doručení výzvy pôvodného veriteľa na splatenie dlhu žalovaným, napr. doručienka alebo iné potvrdenie o tom, že výzva sa dostala do dispozície adresáta, navyše na pojednávaní žalobca uviedol, že dokladom nedisponuje. Tvrdil, že v tomto bode žalobca neuniesol dôkazné bremeno, s čím sa odvolací súd, ale aj súd prvej inštancie nijako nevysporiadal. Z vyššie uvedeného žalovaný v 2. rade vyvodil nespĺnenie zákonného ustanovenia spôsobujúce neplatnosť postúpenia pohľadávky a toho dôsledkom absenciu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní. Vzhľadom na uvedené závery dovolateľ v dovolaní žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil právny záver, že právny predchodca žalobcu neplatne postúpil svoju pohľadávku na žalobcu v dôsledku čoho žalobca nemá aktívnu vecnú legitímáciu v predmetnom konaní.

12. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania. Trval na tom, že dovolanie nie je prípustné. Uviedol tiež, že žalovaný v 2. rade nie je spotrebiteľom a k porušeniu ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách nedošlo.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je v časti dôvodné.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

14. Žalovaný v 2. rade vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. namietajúc nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v posúdení právnej otázky týkajúcej sa aktívnej vecnej legitímácie žalobcu s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávky a jej súlad s § 92 ods. 8 zákona o bankách v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka, pričom odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozsudok zo dňa 28. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/26/2017).

15. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

16. Dovolateľ vo svojom dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, ktorá je právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Označil tiež rozhodnutie odvolacieho súdu vyjadrujúce právny názor, od ktorého sa odvolací súd odklonil, a zároveň uviedol, ako mala byť táto otázka riešená správne. Podané dovolanie teda dostatočne vysvetľuje, z čoho sa vyvodzuje jeho prípustnosť (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.).

17. Podľa ustanovenia § 89 ods. 1 zákona o bankách „Banka alebo pobočka zahraničnej banky si so svojim klientom môžu zmluvne upraviť práva a povinnosti z obchodov odchyľne od zákona alebo osobitného predpisu, ak to zákon ani osobitný predpis výslovne nezakazuje alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť; takáto zmluva musí mať formu a podobu vyžadovanú zákonom alebo dohodou účastníkov, pričom banka a pobočka zahraničnej banky zodpovedá za jej preukázateľné vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu najneskôr pri uzavretí obchodu a za jej uchovávanie a ochranu podľa § 42 ods. 1.“

18. Podľa ustanovenia § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách „ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúci tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou, aj bez súhlasu klienta.“

19. V danom prípade predmetom konania je otázka platnosti či neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa § 39 Občianskeho zákonníka, teda či podmienky pre postúpenie pohľadávky banky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách musia byť splnené, aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávky, alebo v prípade ich nedodržania prichádza sankcia v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu a v dôsledku toho otázka existencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ku ktorej už najvyšší súd zaujal stanovisko keď v rozsudku zo dňa 28. marca 2018, sp. zn. 7Cdo/26/2017 uviedol, že zadefinovanie podmienok v rámci bankového zákona, za ktorých môže banka pristúpiť k postúpeniu pohľadávky, je z povahy veci úpravou, ktorej zmyslom je to, že bez splnenia takýchto podmienok k postúpeniu prísť nemôže. Postupca ako subjekt súkromnoprávneho vzťahu zo zmluvy o postúpení pohľadávky má zákonnú povinnosť správať sa určitým spôsobom - neplatí tu, že ho nemožno nútiť konať, čo zákon neukladá, ale je tu presný opak v podobe záujmu zákonodarcu na tom, aby sa konalo určitým zákonom predpokladaným spôsobom. Naopak na nesprávanie sa zákonom výslovne ustanoveným spôsobom, je potrebné ako na zakázané a teda i odporujúce zákonu. V nadväznosti na uvedené dovolací súd dospel v odôvodnení rozsudku k záveru, že podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie, prípadné nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom.

20. Dovolací súd dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 24. apríla 2018, sp. zn. 1Cdo/147/2017 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod číslom 60 (R 60/2018) v obdobnej právnej veci, ktorého právna veta znie: „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.“

21. Citované judikatórne závery sú plne aplikovateľné aj v rozhodovanej veci. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách je kogentným ustanovením. K platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok môže dôjsť len ak boli preukázateľne splnené

podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou (žalobca) podľa § 92 ods. 8 prvej vety zákona o bankách. Nerešpektovanie predmetnej úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky.

22. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalovaný v 2. rade opodstatnene namietal, že odvolací súd sa pri riešení predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie uskutočnené súdmi nižšej inštancie.

23. Dovolateľ opodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nedostatočne zaoberal námietkou žalovaného v 2. rade o povinnosti žalobcu uniesť dôkazné bremeno v súvislosti s doložením dokladu o doručení výzvy žalovaným v súlade s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách, keď odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky a preto má žalobca aktívnu vecnú legitimáciu v spore, nakoľko už právny predchodca žalobcu splnil všetky povinnosti pred postúpením pohľadávky a dodržal zákonný postup, keď žalovaným zasielal viacero výziev z dôvodu omeškania, pričom výzva zo dňa 15. júna 2010 bola predložená súdu. Pravdou je, že predmetná výzva tvorí súčasť spisu avšak z predloženej výzvy nevyplýva, že bola žalovaným zaslaná a doručená. Žalobca v konaní nepredložil akýkoľvek relevantný dôkaz o doručení výzvy pôvodného veriteľa na splatenie dlhu žalovaným napr. doručenkou alebo iné potvrdenie o tom, že sa výzva dostala do dispozície adresáta.

24. Dovolateľ opodstatnene namietal nesprávne právne posúdenie a zároveň dôvodne tvrdil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak krajský súd bol názoru, že právny predchodca žalobcu by postupoval v súlade s § 89 ods. 1 a § 92 ods. 8 zákona o bankách aj v prípade, ak by žalovaným nezasielal výzvy pred postúpením pohľadávky, nakoľko v zmluve so žalovaným si upravil práva a povinnosti odchyľne od § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktoré má dispozitívnu povahu. Ustanovenie § 89 ods. 1 ani iné ustanovenie zákona o bankách účinné v čase uzavretia zmluvy o úvere a v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok neumožňovalo banke a jej klientovi upraviť si práva a povinnosti z obchodov odchyľne od tohto zákona alebo osobitného predpisu. Keďže znenie bodu 19.16. VOP umožňuje postúpenie bankovej pohľadávky bez splnenia podmienok stanovených v § 92 ods. 8 zákona o bankách, je v rozpore so zákonom. Dovolací súd s poukazom na prijaté právne závery konštatuje, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách je kogentným ustanovením a dohodou zmluvných strán sa od neho nemožno odchyliť. Dovolanie vymedzené týmto dovolacím dôvodom vzhľadom na uvedené skutočnosti je dôvodné (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.).

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

25. Žalovaný v 2. rade vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. namietajúc nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v posúdení právnej otázky „či na žalovaného v 2. rade, ktorý ako spotrebiteľ - fyzická osoba - nepodnikateľ pristúpil k záväzku, ktorý predstavuje absolútny obchod medzi právnym predchodcom žalobcu (aktuálne žalobcom) a žalovaným v 1. rade, sa pri posudzovaní dĺžky premĺčacej doby vzťahuje právny režim Občianskeho zákonníka alebo právny režim Obchodného zákonníka.“

26. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

27. Dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ

neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

28. Pokiaľ ide o samotnú právnu otázku je potrebné uviesť, že posudzovaný právny vzťah bol založený zmluvou o úvere (absolútny obchod) podľa § 497 Obchodného zákonníka. Nakoľko právny predchodca žalobcu poskytol povolené prečerpanie žalovanému v 1. rade ako podnikateľovi, ktorý nie je spotrebiteľom, preto sa tento zmluvný vzťah nepodraduje pod právnu úpravu spotrebiteľských úverov. Žalovaný v 2. rade ako prístupujúci dlžník pristúpil k záväzku žalovaného v 1. rade splatiť pohľadávku ako konateľ spoločnosti, t. j. ako dlžník. Žalovaný v 2. rade sa stal ďalším dlžníkom zo zmluvy popri žalovanom v 1. rade, t. j. dostal sa do toho istého právneho režimu. Obaja žalovaní sa zaviazali splatiť pohľadávku a plniť ďalšie záväzky podľa zmluvy spoločne a nerozdielne. Preto je v posudzovanej veci potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka o premlčaní a nie ustanovenia Občianskeho zákonníka, keďže je nepochybné, že posudzovaný právny vzťah bol založený zmluvou o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka.

29 Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyslovené právne závery dospel záveru, že konajúce súdy postupovali v súlade so zákonom keď posúdili, že žalovaný v 2. rade pristúpil k záväzku žalovaného v 1. rade splatiť pohľadávku ako konateľ spoločnosti, fyzická osoba, ale nie ako spotrebiteľ. Pristúpením žalovaného v 2. rade k záväzku nedošlo k zmene právneho vzťahu medzi veriteľom a pôvodným dlžníkom (žalovaným v 1. rade) a ani k vzniku nového právneho vzťahu, ale len k pristúpeniu k už existujúcemu záväzku, ktorý je výlučne obchodnoprávnym vzťahom. Aplikácia trojročnej premlčacej doby upravenej v § 101 Občianskeho zákonníka je preto vylúčená a vznesená námietka premlčania zjavne bezdôvodná. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolanie v časti vymedzenej podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nie je dôvodné.

30. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), najvyšší súd žalovaným v 2. rade napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

31. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.) a úlohou súdu prvej inštancie bude doplniť dokazovanie ohľadne postupu vyplývajúceho z § 92 ods. 8 zákona o bankách, aj voči žalovanému v 2. rade ako spoludlžníkovi podľa úverovej zmluvy.

32. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.